

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

18.2.2026

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

tyv@eduskunta.fi

Kuulemistilaisuutenne 19.2.2026

HE 199/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työsopimuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry kiittää mahdollisuudesta lausua ja tulla kuulluksi työsopimuslain muuttamisesta.

PAM vastustaa esitettyjä muutoksia

PAM katsoo, että **esitettyjä muutoksia työsopimuslakiin ei tule toteuttaa**. Hallituksen lainsäädäntöhanke tulee entisestään lisäämään määräaikaisten työsuhteiden käyttöä, mikä tulee matalapalkkaisten ja naisvaltaisten palvelualojen ominaispiirteiden vuoksi heikentämään alojemme työntekijöiden asemaa entisestään.

PAM edustaa yksityisten palvelualojen työntekijöitä ja PAMin työehtosopimusten soveltamisalojen piirissä työskentelee lähes 400 000 palkansaajaa. Palvelualojen työntekijät ovat muita tyypillisemmin nuoria, maahan muuttaneita tai naisia.

Epätyypillinen työ on hyvin yleistä palvelualoilla ja työsuhteet ovat usein osa-aikaisia ja määräaikaisia ja työtä teetetään usein tarvittaessa työhön kutsuttavan työsopimuksin, puitesopimuksilla, vuokratyönä tai alustatyönä. Työelämän epävarmuus sekä huoli taloudesta

ovat jo vahvasti läsnä työntekijöiden arjessa. Liiton jäsenkyselyt osoittavat, että PAMin jäsenten taloushuolet ovat tavallisempia kuin suomalaisilla yleensä.

Tilastokeskuksen mukaan matkailu- ja ravintola-alalla (mara-ala) määräaikaisten työsopimusten käyttö on lisääntynyt selvästi viime vuosina. Vuonna 2024 mara-alan työntekijöistä 19 % oli määräaikaissa työsuhteissa, kun vielä vuonna 2020 luku oli 14 %. Kaupan alalla kaikista alan palkansaajista 12 % oli määräaikaisia työntekijöitä ja kiinteistöpalvelualalla (kipa-ala) 16 % vuonna 2024.

Näillä aloilla määräaikaisista työntekijöistä suuri osa oli samaan aikaan myös osa-aikaisessa työsuhteessa: mara-alalla 53 %, kaupan alalla 58% ja kipa-alalla 42 % vuonna 2024. Tämä lisää epävarmuutta työelämässä ja asettaa jo valmiiksi heikossa taloudellisessa tilanteessa olevat henkilöt usein vielä hankalampaan asemaan. Huolestuttavaa on myös se, että määräaikaisuus on valtaosin vastentahtoista. Vuonna 2023 kaikista määräaikaisista palkansaajista 58 prosenttia oli määräaikaissa työssä, koska pysyvää työtä ei ollut tarjolla.

Määräaikaisia työsopimuksia koskevat muutokset

Määräaikaisuudet lisääntyvät ja työtä ketjutetaan

Palvelualoilla epätyypilliset työsuhteet ovat valitettavan tavallisia ja hallituksen lainsäädäntöhanke tulee entisestään lisäämään niiden määrää. Toistaiseksi voimassa olevien työsopimusten ensisijaisuus työsuhdemuotona heikkenee entisestään, koska määräaikaisten työsopimusten käyttöä helpotetaan merkittävästi. Vaarana on, että esitys ei lisää työtä,

vaan korvaa aiemmin vakinaisissa työsuhteissa tehtyä työtä määräaikaisella työllä.

Palvelualoilla työntekijöiden vaihtuvuus on suurta ja etenkin nuorten kiinnittyminen työelämään hankalaa. Lakimuutos ei sisällä riittäviä suojakeinoja hallitusohjelmassa linjattuun perusteettoman ketjuttamisen lisäämisen estämiseen, vaan päinvastoin tulisi todennäköisesti lisäämään työn ketjuttamista. Palvelualoilla työsuhteen aloittamisen määräaikaisella työ-sopimuksella voi arvioida lisääntyvän, sillä esimerkiksi Akava Worksin tutkimuksen (2025) mukaan kaupan alan työnantajista 38 % ja muiden palvelualojen työnantajista peräti 61 % aikoo solmia osan uusista työsuhteista määräaikaisena ilman perustetta vakituisen työsuhteeseen palkkaamiseen sijasta. Ketjuttamisen riskiä kasvattaa se, että ainoana tapana puuttua ketjuttamiseen on asian riittauttaminen jälkikäteen, mikä on työntekijälle kohtuuttoman pitkä ja kallis prosessi.

Raskaus- ja perhevapaasyrjintä kasvaa

Määräaikaisten työsuhteiden määrän kasvu on erityisen huolestuttavaa naisvaltaisilla palvelualoilla, sillä määräaikaisen työsuhteen jatkamatta jättäminen on jo nyt tunnistettu olevan yksi yleisimmistä raskaus- ja perhevapaasyrjinnän muodoista. Siten määräaikaisten työsuhteiden lisääntymisen myötä myös raskaus- ja perhevapaasyrjinnän odotetaan lisääntyvän. Vaikka hallituksen esitys tunnistaa tämän, se ei tarjoa riittäviä toimia syrjinnän ennaltaehkäisemiseksi.

PAM katsoo, että raskaus- ja perhevapaasyrjinnän ehkäisemiseksi työsopimuslakiin tulisi lisätä nimenomainen kieltä jättää määräaikaisuus uusimatta raskauden tai perhevapaan takia. Lisäksi tulisi säätää syrjintäoletama säännös tilanteisiin, jossa raskaana olevan tai perhevapaata käyttävän työntekijän määräaikainen työsopimus jätetään uusimatta.

Heikennykset osuvat erityisesti tiettyihin henkilöryhmiin

PAM arvioi, että ehdotettu lainsäädäntömuutos asettaa maahanmuuttajia, nuoria sekä muita heikossa työmarkkina-asemassa olevia yhä heikompaan asemaan työelämässä. Hallituksen esityksessäkin tunnistetaan riski edellä mainittujen ryhmien syrjintätapausten määrän lisääntymiseen.

On huomioitava, että viime aikoina on toteutettu lukuisia muita työsuhte- ja sosiaaliturvaa koskevia heikennyksiä, jotka kohdistuvat samoihin jo heikoimmassa työmarkkina-asemassa oleviin työntekijäryhmiin.

Merkittäviä negatiivisia vaikutuksia työntekijöiden arkeen

Lakimuutosten vaikutukset työllisyyteen ja talouteen ovat vähäisiä. Muutoksilla voi kuitenkin olla merkittäviä negatiivisia vaikutuksia sekä yhteiskuntaan että yksittäisille työntekijöille. Muutokset tulevat lisäämään työelämän epävarmuutta ja työntekijöiden epävarmuutta tulevasta, joka on omiaan heikentämään kulutuskysyntää ja voi nuorten kohdalla lykätä perheen perustamista ja oman asunnon hankintaa. Määräaikaisissa työsuhteissa työskentelevillä on usein vakinaisia alhaisemmat ansiot ja heidän vaikutusmahdollisuutensa työpaikalla ovat rajatut.

Epäselvyys sekä erimielisyydet kasvavat

Ehdotetut säännökset ovat monimutkaisia ja vaikeatulkintaisia, mikä on omiaan aiheuttamaan epäselvyyttä työpaikoilla ja kuormittamaan oikeuslaitosta työsuhderiitojen myötä. Etenkin määräaikaisten sopimusten uusimista koskeva monimutkainen ehdotus sekä työn tarjoamisvelvollisuutta varten luodut uudet termit ("kyseiseen tai vastaavan kaltaiseen tehtävään") vaikeuttavat väärinkäytöksiin puuttumista ja ovat omiaan lisäämään tulkintaerimielisyyksiä ja siten oikeusriitoja.

Takaisinottovelvollisuuteen tehtävät muutokset

Yksityisen palvelualan yritykset ovat usein pieniä. Muun muassa ravintoalan yrityksistä noin 70 % ja kaupan alalla lähes puolet yrityksistä työllistää alle 50 henkilöä. Näin ollen takaisinottovelvollisuuden poistaminen alle 50 työntekijän yrityksiltä heikentää suuresti työsuhteturvaa palvelu-aloilla, sillä takaisinottovelvoitteen ulkopuolelle siirtyisi yli 100 000 alojen palkansaajaa.

Lomautusilmoitusaikaan tehtävät muutokset

Lomautusilmoitusajan lyhentäminen sekä ilmoitusmenettelyyn ehdotettavat muutokset heikentävät työntekijöiden asemaa mm. taloudellisesti sekä aiheuttavat lisää epävarmuutta työelämässä.

Lomautusilmoitusaikaan esitetty malli, joka mahdollistaa työehtosopimuksen määräyksistä poiketen sopimisen, rikkoo työehtosopimusosapuolten sopimusautonomiata ja oikeutta neuvotella tehokkaasti työehtosopimuksista. Tämä on Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden vastaista.

Helsingissä 18. helmikuuta 2026

PALVELUALOJEN AMMATTILIITTO PAM ry

Ronja Marjander

Juristi

ronja.marjander@pam.fi

0504095240